

Мэзаем и 18-р — Адыгеим нэмыц-фашист техаклохэр зыщырафыжыгъэхэ Маф

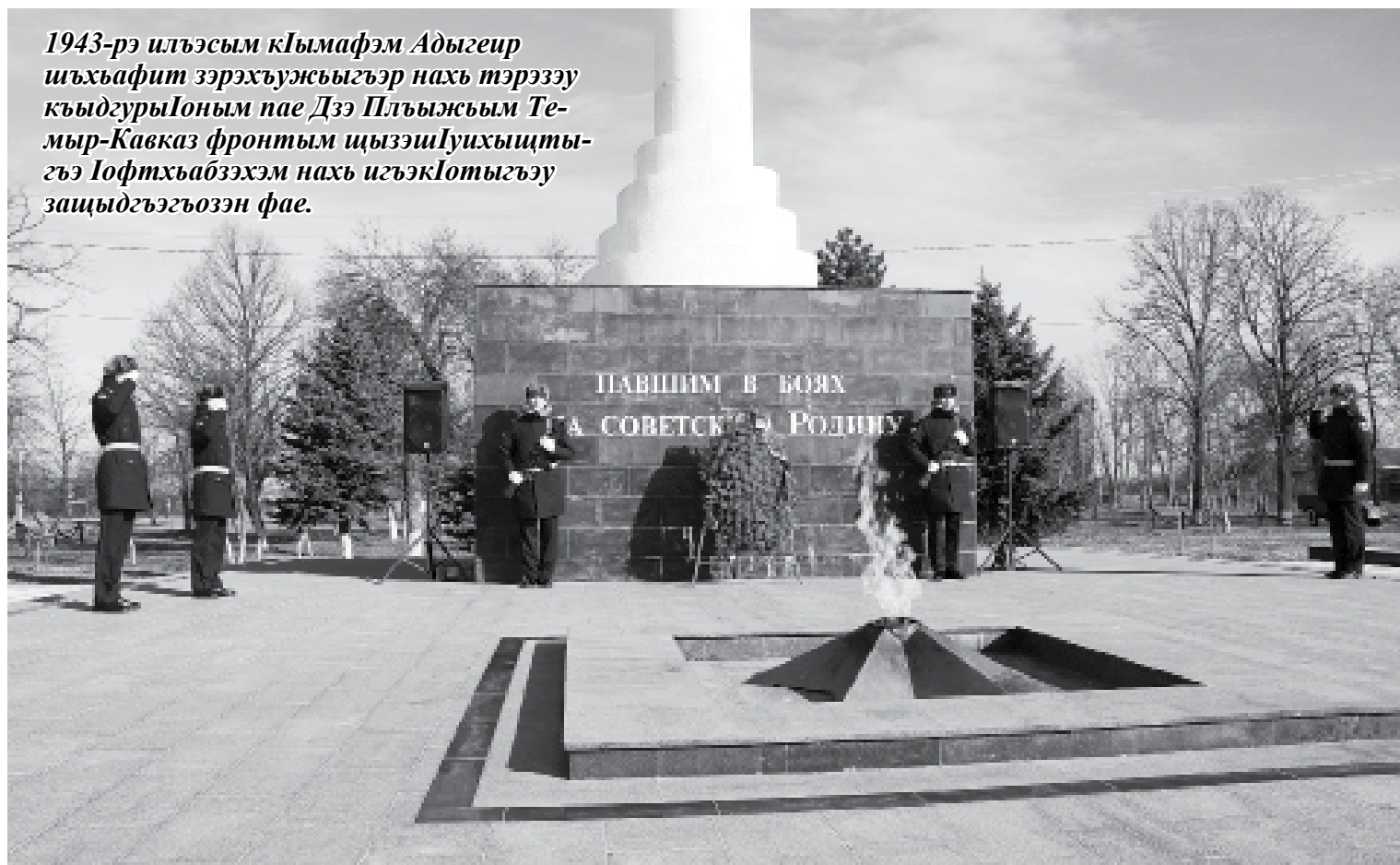
Тиветеран лъанлъэху

Хэгъэгу зэошхом
хэлэжыгъэхэр!Адыгэ Республикэм
щыпсэхуэу лъытэныгъэ
зыфэтшIыхэрэр!Адыгеим нэмыц-фашист техаклохэр
зырафыжыгъэхэм ия 80-рэ илъэс
фэшI тышфэгъушIо!1943-рэ илъэсым мэзаем и 18-р
тиреспубликэ итарихкIэ анахь мэ-
хъанэшхо зилэ мафэхэм зыкIэ ащыщ.
Мы мафэм оккупацием кыхиубытэ-
гъэ псэуплэхэм ащыщхуэ Афыпсыпэрэ
Псэйтукурэ пыир адафыжыгъэ. Джащ
тетэу Адыгеир шъхьафит хужыгъэ.Оккупацием илъэхъан тичыплэгъу-
хэм лыхужыныгъэу зэрахъагъэмрэ
пытагъэу къахэфагъэмрэ егъашIэм
тщыгъупшэщтхэп. А хужгъэ-шлагъэхэр,
заом икынхэр зыпллIу тегъэклагъэ
хужгъэ цыфхэм апэкIэкIыгъэр тыгу-
хэм егъашIэм арылыщт.Непэ тидзэкIолхэм, ахэм ятэхэмрэ
ятэхъхэмрэ афэдэу, дунаир нациз-
мэм шаухъумэ. Хэгъэгу зэошхом
илъэхъан Теклоныгъэр кыдзыхыгъэ-
хэр Урысыем изэоллIэу ыкIи иофи-
церхуэ хушъхьафыкIыгъэ дзэ опера-
цием хэлажъэхэрэм щысэ шлагъо
афэхъух. Хэгъэгум ифедэхэр къаухъу-
мэхэзэ, дзэкъулыкъушIэхэм лыхужъ-
ныгъэ зэрахъэ, Урысыем ищытхурэ
ыкIуачIэрэ агъэпытэ, хэгъэгум иухъу-
маклохэм ялIэужыбэмэ хэбзэ шлагъоу
ялэ хужгъэхэм зарагъэушъомбгъу.

ТичIыплэгъу лъанлъэхэр!

Адыгеир шъхьафит зыщыхужыгъэ
мафэм ихэгъэунэфыкIын амал дэгъу
къеты нэгбгъэр пэпчъ заом идесэхэм
ягупшысэнымкIэ, фашизмэм пэшIуе-
клорэ бэнэныгъэм кыщыдэтхыгъэ
Теклоныгъэхом мэхъанэу илэр, ащ
икIэуххэр зэфихысыжыныхэмкIэ. Непэ
хэгъэгум зышъхамысыжъу фэлэ-
жэрэ цыфхэм, нацизмэм ышъхъэ
ащ нахъыбэрэ кымылIэтыжыным
тегъэпсыхыгъэ юфыгъохэр зэшIозы-
ыхэрэм инэу тафэраз.Тильэплэ ветеранхуэ ыкIи тылым
юф щызышлагъэхэр, тыгу кыддеIэу
зэкIэми тышфэгъэпIаю псауныгъэ пытэ
шъуилэнэу, бэгъашIэ шъухъунэу, рес-
публикэм ис цыф пстэуми щылэкIэ-
шIу ялэнэу, дунаир мамырэу щытынэу,
ти Хэгъэгущхоу Урысыер джыри нахь
зэтэгъэпсыхыгъэ хуным епхыгъэ
гъэхъэгъагъэхэр шъушIынхуэ!Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу,
Урысые политическэ партией
«Единэ Россием» и Адыгэ
шъольыр къутамэ и Секретарэу
КЪУМПЫЛ МуратАдыгэ Республикэм и Къэралыгъо
Совет — Хасэм и Тхьаматэу
Владимир НАРОЖНЭР

Тарихъым изы нэклубгъу

1943-рэ илъэсым кIымафэм Адыгеир
шъхьафит зэрэхужыгъэ нахь тэрзэу
кыдгъурыIоным пае Дзэ Плъыжыгъы Тем-
мыр-Кавказ фронтым щыцэиIуихыщты-
гъэ юфтхъабзэхэм нахь игъэкIотыгъэу
защыдгъэгъозэн фае.Гъэхъагъэ хэлъэу стратегическэ опе-
рациер тидзэхэм загъэцэкIэ нэужым
нэмыц дивизие 22-рэ Сталинград дэжэ
кыщадзыхъэгъагъ. Ар пхыратхунэу
нэмыцхэр заулэрэ фежыгъагъэх, ау
Гитлер икомандование анахъэу зыгъэ-
гумэкIыщтыгъэр арэп, ар зыфэгъэр
советскэ дзэхэр амал зэрилэкIэ на-
хъыбэрэ Сталинград лъэныкъом гъэ-
загъэу щытынхэр ары. Фашистхэм
уахътэ ящыкIэгъагъ ядзэхэр Кавказым
ращыжыныхэм пае.Сталинград фэдэу Кавказми нэмыц
купышхоу дзэу «А-м» хахъэрэр кыща-
дзыхъэгъагъ. Ахэм ялоф дэидэдагъ. Къы-
блэ-Къохъэплэ ыкIи Къыблэ фронтхэм
нэмыц группировкэхэр ащызэхакъутэхи,
пхъашэу ажэхъэхъэху фежыгъэх. Закав-
казскэ фронтми нахь зыкыгъэчаныгъ.Ставкэр зыфэгъэр Сталинград фэдэу
Кавказми нэмыцдзэхэр кыщыдзыхъэ-
гъэнхэр ары. Ащ нэмыц дивизие 24-рэ
кыхиубытэщтгъагъэ. Нэмыц зэолI мин
700-м ехъу къадзыхъагъэу хуыщтгъагъэ.1942-рэ илъэсыр ыкIэм факлощтыгъ.
Хэгъэгу зэошхом къэгъэзэплэ ин фэ-
зышыщт заоу Сталинград дэжэ щыклорэр
аухынкIэ бэп къэнэжыгъагъэр, Темыр
Кавказым щыклорэ заом зэпыщыт кIуа-
чIэхэм зэхъокIыныгъэхэр шафэхъугъэх.
Кавказ къушъхъэтх шъхъалэм изэпыры-
кIыплэхэм, хы ШIуцлэ Iушъом екIонлэрэ
гъогухэм чIыплэ мэхъанэ зилэ заохэр
ащыкIощтыгъэх.

(ИкIэух я 4-рэ нэклуб. ит).

Тильэхъан илIыхужъхэр

Ятэрэ ыкъорэ шъхьафитыныгъэм фэбанэх

ХушъхьафыкIыгъэ дзэ опера-
циеу Украинэм щыклорэм бэ-
мышIэу кыкIыжыгъэх Моисеевхуэ Андрейрэ ащ ыкъоу
Александррэ. Ахэм гушIэгъу
тафэхъугъ.Мыекъопэ къэзэкъ отрядым ыцIэкIэ
хушъхьафыкIыгъэ дзэ операцием хэ-
лэжъэнхуэ зэдежыгъэ нэгбгъэр 11-мэ
Андрей япоходнэ атаманыгъ. Ахэр зэкIэ-
ри район зэфэшъхьафхэм къарыкIыгъэх.
ИкIалэу Александр кызэриIуагъэмкIэ,
лагъымэкъэгъэо батареом наводчик
шъхъалэу хэтыгъ.

Моисеевхэр дзэ операцием зэрэкIо-

щтхэм бэрэ егупшысагъэхэп. Гуфаклохуэ
ятэрэ ыкъорэ мэзищым ащ къэтыгъэх.— Сэ шъхъэкIэ хэгъэгу кIоцI юф-
хэмкIэ Министерствэм къулыкъур бэрэ
щысхыгъ, — ело Андрей, — дзэ юфым
хэшIыкI фысымыIэу щытэп. Хэтрэ дзэ-
кIопли Хэгъэгур кылухъумэныр ипшъэрылI
шъхъалэу сэлъытэ.

(ИкIэух я 3-рэ нэклуб. ит).

Гьунапкьэхэм зарагъэушъомбгъу

Адыгеим и Лышъхъэу Къумпыл Мурат Кошъэблэ райониклэ къуаджэу Еджэркъуае дэт заводэу «Мамырыкъом» щылагъ. Ащ ипашэу Мамырыкъо Руслъан Иофшлэныр зэрэзэхэщэгъэм, экономикэмклэ лъэхъаным кыгъэуцурэ Иофыгъохэм япхыгъэу тапэклэ зэшлуахынэу щытхэм афэгъэхыгъэу кылотыгъ.

Адыгеим и Лышъхъэу кыдагъэкырэр зыфэдызым, продукциие хъазырыр зыдащэрэ чыплэхэм, къэралыгъо лэпылэгъум иамалхэр кызырзэфагъэфедэхэрэм аклэупчлагъ.

1992-рэ ильэсым кышыублагъэу предприятием тыгъэгъазэм хашыкырэ дагъэр къешы, сатыушынымыклэ маркэу «Мамырыкъор» ащ и. Джырэ лъэхъаныр гумэкыгъоу, къэралыгъуабэм аклыб кытфагъэзагъэу щыт нахъмышлэми, заводым кыдыгъэкырэм ыкли лэклиб къэралхэм алэклигъахэрэм хегъахъо. 2022-рэ ильэсым дэгъэ тонн мин 30,45-рэ фэдиз фирмэм кыдыгъэ-кыгъ. Производствэм кырыоу илэм амал кыеты

мазэ къэс тыгъэгъэзэ чылэпхэ тонн мин 15 фэдиз ыгъэфедэнэу ышынэу.

Къумпыл Мурат кызырэхигъэщыгъэмклэ, санкцихэр зыщышылэхэ лъэхъаным амалхэр къэгъотыгъэнхэм, сатыушынымыклэхэр нахъ чанэу кызырзэфагъэдэгъэнхэм мэхъанэ-шхо я.

Мамырыкъо Руслъан кызырлыуагъэмклэ, мы лъэхъаным компанием кыдыгъэкырэр чыплэхэм алэклихъэ: Кыблэ федеральнэ шьолпырым, Урысыем игурыт шьолпыр, Сыбыр ыкли нэмык чыплэхэм. Ильэсэу икыгъэм елгытыгъэм, тонни 100 фэдизклэ нэмык чыплэхэм алэклигъахэрэр нахъыбэ хъугъэ. Ащклэ зышлуагъэ

къэклиуагъэхэр къэралыгъо лэпылэгъур, лэклиб къэралхэм адырлэ зэпхыныгъэхэр, продукцияем изытет зыфэдэр ары. Адыгеим ращырэ дагъэр Араб Эмиратхэм, Ливан, Азербайджан, Грузиём, Белоруссиём, Армениём, Вьетнам, Абхъазым ясатыушынымыклэ алэклигъахъэ. Анахъ гъэхъэгъэшхоу заводым ышылгъэхэм ащыщ идагъэ Китаим лэклихъэ зэрэхъугъэр. Io хэлъэп, заводэу «Мамырыкъом» кыдыгъэкырэр Адыгеим ибэдээрхэми, итучанхэми дэгъоу ащылоклэ. Ежъ кыдзэыгъэкхэрэм уасэу фашыгъэм шомыклэу, ермэлыкхэм предприятиер захэлажъэклэ, ипродукцие псынклэу зэбгырэклэ.

Мамырыкъо Руслъан кызырлыуагъэмклэ, фирмэр технологическэ амалхэу илэхэр нахъышлу шылгъэнхэм ренэу дэлажъэ. Бэмышлэу дагъэр переработкэ шылгъэнымклэ цехым изэтэгъэпсыхъан аухыгъ. Зэпыу имылэу технологиём ыльэныкыоклэ ящыклэгъэ лэмэ-псымэхэр зэрагъэклэжъхэрэм ишлуагъэклэ заводым кыдыгъэкырэр дагъэр дунэе шапхъэхэм

адештэ. Ар къаушыхъаты тынхэу ыкли дипломхэу къэгъэлъэгъоплэ ыкли ермэлыкъ зэфэшъхъафхэм къащыфагъэшъуашэхэрэм япчъагъэ.

«Тапэкли заводэу «Мамырыкъом» лэпылэгъу тыфэхъушт. Инвестициехэр зыгъэфедэхэрэм, къэралыгъо лэпылэгъум иамалхэр нахъ шлогъэ ин хэлъэу гъэфедэгъэнхэм зыналэ тэзыгъэтыхэрэм, Иофшлэлэ

чыплэхэр зымыгъэклодыхэрэм, социальнэ пшъэдэклижъ ин зэрахъырэр зэхэзышыкырэ предприятиехэм тишлуагъэ ядгъэ-кышт. Ахэр ары республикэмклэ а отраслэхэр ыпэклэ лъызыгъэклиуатэхэрэр», — кыыхигъэщыгъ Къумпыл Мурат.

АР-м и Лышъхъэу ипресс-къулыкъу Сурэтыр: А. Гусев.

Ильэсым икIэуххэр

Адыгэ Республикэм и УплъэкIокло-лъытэкIо палатэ 2023-рэ ильэсым Иофэу ышлагъэм ильэныкыо шъхъалэхэм — бюджет къэклиуаплэхэр нахъ шлогъэ ин къатэу гъэфедэгъэнхэмклэ, уплэкIун Иофтхъабзэхэр зэшлохыгъэнхэмклэ, фэло-фашлэхэм ыкли нэмыкIэхэм япхыгъэ Иофэу агъэцклагъэм — къатегушылагъ Адыгэ Республикэм и УплъэкIокло-лъытэкIо палатэ итхъаматэу Павел Стаценкэр Адыгеим и Лышъхъэу Къумпыл Мурат зылоклэм.

Палатэм ипашэ кызырлыуагъэмклэ, чэзыоу икыгъэм уплэкIун Иофтхъабзэ 11 зэхашагъ, ащ щыцэу 5-р Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу пшъэрыл кызырафишылгъэм тетэу, 2-р

— АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм, джащ фэдэу УФ-м и Счетнэ палатэ, ФСБ-м Адыгэ Республикэмклэ и Гъэорышлэлэ, Адыгэ Республикэмклэ МВД-м апкъ кыкыклэ ауплэкIугъэх.

Республикэм и Лышъхъэу кызырэхигъэщыгъэмклэ, Палатэм Иофэу ышлэрэр бюджетим епхыгъэ Иофыгъохэу зэшлуахыхэрэм къаклэклорэ шлуагъэм джыри нахъ зыкыгъэлэтыгъэныр, лъэпкъ проектхэмрэ къэралыгъо программэхэмрэ зэшлохыгъэнхэр ары зыфэкIожьырэр.

«Сэ зэрэслъытэрэмклэ, Палатэм мэхъэнэ шъхъалэу илэр хэукъоныгъэхэр кыыхэгъэщыгъэнхэ закъор арэп, ахэр дэгъэзыжыгъэнхэмклэ, бюджет

къэклиуаплэхэр нахъ шлогъэ ин хэлъэу гъэфедэгъэнхэмклэ Иофтхъабзэу зэшлуахыхэрэм бэ ялгытыгъэр. Ащ хабзэм икыулыкъу пстэуми гъусэныгъэ-зэдэлэжъэныгъэ адырлэу финанс дисциплинэм игъэпытэн икыоу ыналэ тыригъэтын фæ», — кылыуагъ Къумпыл Мурат.

Ащ даклоу кызырэхигъэщыгъэмклэ, ильэсэу икыгъэм Палатэм эксперт-зэхэфын Иофтхъабзэ 12 зэшлуихыгъ. Ахэр зыфэгъэхыгъэхэр республикэм исоциальнэ-экономикэ хэжъоныгъэ джыри нахъ псынклэу лыкIотэныр, бюджет къэклиуаплэхэм, къэралыгъо заказхэм япхыгъэ Иофтхъабзэхэр икыоу ыкли игъом зэшлохыгъэнхэр, республикэ къэралыгъо программэхэр зэрэзэхэгъэуцау-

гъэхэр тэрэзэу уплэкIугъэнхэр ыкли нэмыкIхэр ары.

УплэкIун Иофтхъабзэхэр зыщыкIогъэхэ лъэхъаным агъэунэфыгъэр сомэ миллиарди 4 ыкли мылькоу сомэ миллион 424-р зытефагъэр зэрагъэфедэгъэхэр ары. УплэкIунхэм афэхъугъэ клэуххэмклэ акт 23-рэ зэхэгъэуцагъ, хэукъоныгъэхэр дэгъэзыжыгъэнхэмклэ тхылъ 15 ауплэкIугъэ псэуалъэхэм япашэхэм ацIэклэ агъэхыгъ.

Урысыем и Минфин зехищэгъэ рейтингэу «Финанс уплэкIуныр» зыфилорем нафэ кызырлыгъэмклэ, бюджет къэклиуаплэхэр шъхъахыгъэу зэрэзэхэгъэуцагъэхэм тельытагъэу анахъ баллыбэ кызыфалыгъэ тэгъэ шьолпыри 10-мэ Адыгэ Республикэр ахэфагъ. Ащ нэ-

мыклэу Москва дэт къэралыгъо университетэу Ломоносовым ыцIэклэ щытым уплэкIунхэу зехищэгъэхэм («Урысые Федерациём 2022-рэ ильэсым иуплэкIокло-лъытэкIо къулыкъухэм Иофшлэн нэфагъэу хэлъыр» зыфилорэр) ателытагъэу АР-м и Палатэ я 2-рэ чыплэр ыубытыгъ.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу Иофэу ашлагъэм пае Палатэм ипашэхэмрэ Иофышлэхэмрэ зэрафэрзэр кылыуагъ. Ащ даклоу гъэхъагъэу ашыгъэхэм къащымыуцунхэу, финанс уплэкIун шъхъафитым исистемэ джыри нахъышлоу зэрэзэхэгъэщтым дэлэжъэнхэу къарыуагъ.

АР-м и Лышъхъэу ипресс-къулыкъу

Дзэ операциём хэлажъэхэрэм афатIупщыгъ

Адыгеим и Лышъхъэу Къумпыл Мурат иунашъоклэ къащэфыгъэ УАЗ-хэм ялункыбзэхэр радиационнэ, химическэ ыкли биологическэ зыухъумэжынымыклэ дзэ частхэм ащыщ икомандирэу Андрей Донцовым тыгъуасэ ратыжыгъэх.

Партиёу «Единэ Россиём» ишьолпыр къутамэ игъэцкIэкло комитет ипашэу Афэшлэгъо Рэмэзан кызырлыуагъэмклэ, хэушъхъафыкыгъэ дзэ операциер зырагъэжъагъэм кышыублагъэу тидзэклIолхэу ащ къулыкъур щызыхыхэрэм АР-м и Лышъхъэу ыналэ атет, ящыкIагъэу кызкIэлъэлухэрэр зэклэ афарегащэ.

— Адыгеим икыгъэхэу хэушъхъафыкыгъэ дзэ операциём

хэлажъэхэрэм непэ афадгъэщэрэ автомобилитур зэрахэтэу 5 тIупщыгъэу мэхъу, — кылыуагъ Афэшлэгъо Рэмэзан. — Мыхэр республикэ бюджет ахъэклэ къащэфыгъэх. Автомобильхэм ямызакъоу, хэушъхъафыкыгъэ дзэ операциер зырагъэжъагъэм кышыублагъэу техникэ зэфэшъхъафэу, щыгъынэу, гъомылапхэу, нэмыкI пкыгъохэу ящыкIагъэу къалорэ пстэури тонн мин

250-м ехъоу афадгъэщэгъ. Шушлэ лэпылэгъум цыфхэр, бизнесым пылхэр, лъэклэ зилэхэр кыыхэлажъэх.

Шушлэ лэпылэгъур джыри лъагъэклотэшт, тидзэклIолхэу хэушъхъафыкыгъэ дзэ операциём хэлажъэхэрэм ящыкIагъэр зэклэ арагъэгъотыным республикэм ипашэхэм аналэ тырагъэты.

ИШЪЫНЭ Сусан.

Ятэрэ ыкьорэ шъхьафитыныгъэм фэбанэх

(Икьлэх).

— Ахъэ къэдгъэхъэным пае мыщ тыкьуагъэп, — **ятэ игушылэ Александр кьыпидзагъ.** — Хэгъэгум лэпылэгъу зерищыкьагъэр, кьэтыухъумэнэу зэрэщытыр кьыдгурэлоти, а лъэбэкъур тэ тишлэигоныгъэкьэ тшыгъэ. Егъэлыгъэу тыгушылэныр тикласэп, ау патриотизмэр пстэуми акылу хъугъэу сэлъытэ.

Кьыхъэгъэхъожьмэ сшлэигоу, Александр кьэлэ ныбжьыкь нахь мышлэми, дзэ лофым хэшылкь фырил, дзэм кьулыкьур зеухым етлани зээзгыныгъэм кьатхи, зэпхыныгъэмкьэ батальоным илэсищрэ хэтыгъ.

А зы унагъом нэбгыритлу ибгъэкьыныш, хэушъафыкьыгъэ дзэ операцием бгъэкьоныр лэшлэхэп. Ягупсэхэм кьазэрадырагъэштагъэм тыкьэмыупчлэн тлээкьыгъэп. Александр теубытагъэ хэлъэу зэрэрихъуагъэр ишъхъэгъусэ зырелом, хилухагъэ шылэп. Янэ игугъу кьэтшымы (Андрей ишъхъэгъусэ), ар офицерым ыпхъу, ятэ бэрэ унэм зэримысштыгъэм есагъ, хъулыфыгъэм пшъэдэкьыжъэу хэгъэгум ыпашъхъэ шырилэр дэгъоу кьыгурэлэ.

Тхьамэфитлэм кьыклоцл Урысыем ишъолъырхэм ащыц ятэрэ ыкьорэ зызыщагъэхъазырым ыуж хэушъафыкьыгъэ дзэ операцием ащагъэх.

— **Кьыблэ-Донецкэ лъэныкьоу тыздэщылагъэм, нахьыбэрэмкьэ, топыщэхэр агъэфедэх, — кьелуатэ Александр.** — Гъэпытэгъэ позициер пным щаухъумэным фэшл тиротэ щэрыонхэм ахафэу кьыхэкьыгъ.

Ащ фэдэ зэпэуцужъэу шэклогум и 26-м шылагъэм члэнагъэхэр тигъэшлыгъэх, дзэклопхэм ащыцхэри кьаулагъэх, ау кьытфагъэуцугъэ пшъэрылпыр зэрифэшъуашэу ащ дэжъым дгъэцэклагъэ.

Джащ фэдэу Александр кьызэрэхигъэщыгъэмкьэ, Донецкэ икьыблэ лъэныкьокьэ 2014-рэ илэсым кьыщегъэжъагъэу цемент-мыжъо зэхэгъэчъыхагъэ-кьэ пным дэгъоу зигъэпытагъэу щыт. Ащ етлани Украинэм идзэ-кьулыкьушлэ закьохэр арэп кьащыпэуцугъэхэр.

Хэушъафыкьыгъэ дзэ операцием анахъэу цагъэфедэу тигушылэгъухэм кьаулагъэр цыф зэрымыс кьэзыбыбыхъэрэ пкьыгъохэр ары, нэмыкьлэу кьэп-лон зыхъукьэ — дронхэр. Ахэм аклоцл тепловизорхэмкьэ, камерэхэмкьэ зэтэгъэпсыхагъ.

— Тыздэсыгъэ окопым бэрэ дронхэу гранат зыпышлагъэхэр кьышъхъарыбыбэу кьыхэкьыгъ, — **кьауатэ ятэрэ ыкьорэ.** — Удэплъыемэ метритфым нэсэу ахэр кьехынхэ алъэкьы. Цыфым окопым зыкьызэрэщигъэсысыгъэм тетэу гранатэр кьыредзыхы. Ащ ыуж псынклэу мэбыбыжы. Украинэм и Улэшыгъэ ащ фэдэу авиациер ыгъэфедэрэп, джа цыф зэрымыс пкьыгъохэр нахь кьыхехы. Е ар икьоу ялэп, е кьухъэлъатэр дэбыбэгъу имыфэу псынклэу кьыраутэхы. Нахьыбэрэмкьэ лагымэхэр агъэфедэх.

Мамыр шылакьэм кьэхъопсырэ цыфэу Украинэм щыпсэхэрэри тигушылэгъухэм шлукьэ агу кьынагъэх. Кьоджэ псэуплэхэм ащыцхэр, гушылэм пае,

Сурэтыр: А. лэшынынэр.

Александровкэм дэт унэ зэхэ-тышхор пным зэрэзэхигъэтакьорэр янэрылэгъугъ, янасыпкьэ цыфхэр кьыращынхэу игъо ифагъэх.

Александр кьызэрилотэгъэмкьэ, урысые дзэклопхэм цыф-

хэр кьафэнэгъушлэхэу кьапэгъокьых, кьаулагъэхэм лэпылэгъу афэхъух, ялэ гъомылапхъэхэмкьэ кьадэгъуащэхэу кьыхэкьы.

Ащ даклоу, ежъ дзэклопхэм кьафэклорэ шлукьэ лэпылэгъур афагощэу бэрэ мэхъу. Сыда

пломэ чыплэрысхэр зыщыпсэхэрэм адэкьыхэу, гъомылэпхъащэ клошъухэрэп.

Урысыем ишъолпыр пстэуми, Адыгеири ахэтэу, кьарыкьырэ шлукьэ лэпылэгъур тидзэклопхэм тхьамафэм зэ-тло алумыкьлэу хъурэп. Мыщ гъомылэпхъэ зэфэшъхъафхэм, щыгынхэм адаклоу техникэри афашэ. Ахэр анахъэу автомобиль псынклэхэу «УАЗ», «Нива» зыфалохэрэр ары.

Моисеевхэр зыхэтэгъэхэ отрядыр БАРС-м хэхъэ. Ащ шыуашэкли, лашэкли, шхыныгъокьли кьызэтырегъэпсыхъэх. Нэбгыри 120-мэ шхыныгъо стырхэр афэзыгъэхъазырырэ кьеклоклэрэ пшэрыхаплэ ялагъ. Пытаплэм зыклохэкьэ, паек гушъэр араты.

Тигушылэгъухэр щтыргъукьым хиубытагъэх.

— **Окопым чьылэр градус 27-м щынэсэу кьыхэкьыгъ, — кьелуатэ Андрей.** — Дзэклопхэм загъэфэбэным фэшл окопнэ шэф остыгъэхэр, хъаку гъэнэфагъэхэр зыдалыгъых. Кьызэрамылэгъуштыгъэм пае машлокьэ кьэнэфырэ пкьыгъохэр агъэфедэнхэу хъурэп.

Андрей ежъ иунэе хъызмэтшлэплэ ил, шы зекьлоным фэгъзагъ. Охътэ гъэнэфагъэ тешлэмэ, хэушъафыкьыгъэ дзэ операцием джыри ыгъээзжынын гухэлъ ил. Александр джыдэдэм техникэскэ станцием лофщешлэ. Ащ даклоу Лъэпкь гвардием хахъэ шлэигоу тхыльхэр егъэхъазырых. Ащ икьулыкьушлэхэр дзэ операцием хэлажъэхэш, джыри зэригъээзжыныштым ицыхъэ телъ.

ЛЭШЫНЭ СУСАН.

Шу шъушлэнэу шъуфаемэ

Тыркуемрэ Шамрэ чыгусысынэу ащылагъэм зэрар зэригъэкьыгъэ тилъэпкьэгъухэу мыкьэралыгъохэм ащыпсэхэрэм лэнылэгъу афэхъу зышлэигогъохэм анае Адыгэ Хасэм исчетэу ахъщэр зэрыжъугъэхъащтыр:

Счетым иреквизитхэр:

Наименование	ОД «Адыгэ Хасэ — Черкесский Парламент» РА
ИНН/КПП	0105024471/ 010501001
ОГРН	1020100002174
Расчётный счёт	40703810101000000050
БИК банка	046015602
Банк	Юго-Западный банк ПАО СБЕРБАНК г. Ростов-на-Дону, к.с. 30101810600000000602

«Зэкьлэ Текьлоныгъэм пай!»

Тарихым изы нэклубгъу

(Икляу).

Дэз Плыжым ыкляуачлэ рихылэгъагъ зэрэпсаоу Темыр Кавказым нэмыц-фашист техаклохэр рифыжынхэм. Нэмыц-дзэхэм ялоф зэрэдэир ежхэми, советскэ дзэхэм япашэхэми кьагурылоштыгъ.

Генералэу И. В. Тюленевым Мыекьопэ лъэныкъомкӀэ пным зэрэжэхъаштхэм иплан зэхигъэуцогъагъ. Ау Сталиным ащ кьыдыригъэштэгъагъэп, «Краснодарский варианткӀэ» зэджэгъэхэ планэу Ставкэм игъоу ыльэгъугъэр ары пхырыкыгъэр. Хы ШуцӀэ группировкэр ары ащ ипхырыщын анахъ игъэкӀотыгъэу зыфэзгъэхъазырыштыгъэр. Ау мы планыр зэхагъэуцэ зэхъум гъогухэр зыфэдэхэр икьоу кьы-

далгытагъэп. Ащ кьыхэкӀэу щэгынхэр, гъомылапхъэхэр ящыкӀагъэм фэдизэу зэолӀхэм алэклагъэхъан алъэкӀыштыгъэп.

1942-рэ ильэсым тыгъэгъазэм икьыхъэгъум я 9-рэ шхончэо дивизиер ПсышӀопэ районым адзы, кьушхъэхэм узэращы-зэоштым етӀупшыгъэу зэолӀхэр фагъасэх. А уахътэм ехъулӀэу Кавказым икьушхъэхтэ зэпырыкӀыплэхэм нэмыцхэм чӀэнэгъэшхохэр щашыгъэх.

Сталинград заом теклоныгъэр кьызыдакхым ыуж И. В. Сталиным рихъухъагъ кьыблэ-къокӀыплэ лъэныкъомкӀэ чыжъэу кьылыкӀотэгъэ нэмыцдзэхэу купэу «А-м» хахъэхэрэр кьари-гъэдзыхъанхэу. Ар кьадэхъуным пае «Ростов кьэлапчъэкӀэ»

заджэхэрэр зэфэшӀыгъэн фэ-ягъэ. Ащ пае Терек ыльэныкъо-кӀэ шызээрэ а 1-рэ нэмыц танкыдзэр кьызэтелэжэгъэныр ищыкӀэгъагъ. Джары Закавказскэ фронтым нахъ зыкыгъэчанын фаеу Сталиным зыкӀилы-тэштыгъэр.

Сталинград ыуж советскэ дзэхэм гухэлъ шхъалэу ялагъэр зэпхыгъагъэр Нижний Донрэ Ростоврэ ялини дэжэ нэмыцхэр кьышхъэхъэгъэнхэр ары. НэмыцхэмкӀэ ар шынэгъо дэдэу щытыгъ, арыти, фашист дивизиер псынӀкӀэу Кавказым кьырашхъынхэу рахъухъагъ. Гитлер унашъо ышыгъагъ а 1-рэ танкыдзэр кьызэкӀащэжынэу.

Я 56-рэ армием Краснодар лъэныкъомкӀэ лыкӀотэныр кьин-

дэдэ кьышхъуштыгъ: кӀымэ-фагъ, коммуникацихэр кьушхъэлъэ чӀыплэхэм ащылагъэхэп, отӀ-псынӀтӀэу щытыгъ. Я 9-рэ шхончэо дивизие закъор ары кьушхъэхэм апхырыкӀырэ гъогукӀэу ашыгъэмкӀэ осыр зытель кьушхъэхтэу ХьакӀуцу кьызэ-пчынышъ, псыхъоу Пшыхъэ икӀэй кьынэсын зыльэкӀыгъэр. ЗэолӀхэр абг кьынэсэу осышхом хэтхэу фронтым илиние кьынэ-сыгъэх. Дивизием идзэхэр Мыекьуапэ ыльэныкъокӀэ етӀупшыгъэу кьылыкӀуатэщтыгъэх. Нэмыц-фашистыдзэхэр кьапэу-цужынхэм ялоф темытыжъэу. зэкӀакоштыгъэх.

1943-рэ ильэсым шылэ мазэм и 29-м я 9-рэ шхончэо дивизи-ем ия 193-рэ полк псэупӀэхэр

Ханскэмрэ Белореченскэмрэ адэхъагъ. Мэшлокугъогу зэхэкӀы-плэшхоу Белореченскэр зэрэ-щытым кьыхэкӀэу лашэ зэрыль вагони 100 фэдиз тизэолӀхэм алэ кьырагъэхъагъ.

Шылэ мазэм и 29-м я 193-рэ полкым иразведчик куп кьалэу Мыекьуапэ дэхъэгъагъ ыкӀи НКВД-м ия 23-рэ погранполк иразведчикхэм щалукӀэгъагъ. Джащ тетэу Мыекьуапэ шхъа-фит ашыжыгъагъ. Ащ нэужым я 9-рэ дивизием Краснодар ыльэныкъокӀэ зигъэзагъ, ар шхъафит шыжыгъэным хэлэжъагъ. Хэгъэгу зэошхом ыуж ильэсыбэрэ а дивизиер Мые-кьуапэ имикрорайонэу «ВосходкӀэ» заджэхэрэм шылагъ.

Иван БОРМОТОВ.

Тикъуаджэ пэклэкӀыгъэ мэзэ хьыльэхэр

Цыфыпсэ хьехэр бэу зыдэзыхьэрэ, хьазабышхо зыщашчырэ тхьамыкӀагъохэм заор зэу ащыщ. Хэтрэ лъэккыкӀи ар ушэтыплэшху. Хэгъэгу зэошхом ильэхъан Советскэ Союзым чӀэнагъэу ышыгъагъэр гъунэнчъ.

Фашистхэм мэзихэ тирайон залыгъым хьакӀэ-къокӀагъэу бэ зэрахъагъэр. Хэгъэгу зэошхом ильэхъан Тэхьутэмыкьуайи, ащ кьыпэблэгъэ псэупӀэхэми кьа-щыхъугъэхэм, нэмыцхэр ахэм зэрашхъушлагъэхэм афэгъэхьы-гъэу ПэрэныкӀо Махьмудэ мы-реушчтэу кьытыжыгъ: «1942-рэ ильэсым шышхъэлум и 12-м нэмыцхэр Тэхьутэмыкьуае кьы-дэхъагъэх. А мафэм Краснодар кьабгыни тидзэхэр Кавказ кьушхъэхэм якӀужыгъагъэх. Пым итанкхэр кьызэтэгъэуцэ-гъэнхэм пае районым ис кол-хозникхэм чӀытӀыр куушхо тикъуаджэ пэблагъэу щэгъэлсы-гъагъ. Ау лӀфхэр нэмыкӀэу зэ-пхыгъэх. Тидзэхэм псынӀкӀэу районым кьабгынагъ. Шы-шхъэлум и 8-м бомбитӀоу кьуа-джэм кьытырадзгъэм хулыфы-гъэ горэм ыпсэ луихыгъ, зы нэбгырэм улагъэхэр тешагъэ хьугъэ. ЫлэрапшӀэу тикъуаджэ кьыдэхъагъэхэр румынхэр, етӀанэ нэмыцхэр ары. КӀэлэцӀы-кӀу ыгыплэжым дэжэ кьэсы-

гъэхэу чэщ хъугъагъэми, шы-шхъэлум и 13-м ипчэдыж нэмыц дзэкӀолӀхэр щагу пэпчъ дэтыгъэх. Цыфхэр яунэхэм кьарафыхэти, ежхэр арытӀысхъ-щтыгъэх.

Шышхъэлум и 13-м Мызэгъ Хьаджыраам иунэ кьики, нэмыцхэр зыдэщылэ лъэныкъомкӀэ ыгъэзагъ. Пыир кьуаджэм кьы-зэрэдэхъагъэр зымышӀэщтыгъэ хулыфыгъэм нэмыцхэр кьеджа-гъэх кьызэтеуцонэу. Гъунэгъухэм кьызэралотэжырымкӀэ, Хьаджы-раам кьызэтеуцагъэп. Кьы-рауагъэм кьыкӀырэр ащ кьыгу-рылауагъэпштын. ШхончыкӀэ еохи ар аулыкӀыгъ.

Нэмыцхэм кьоджэдэхэм ящагухэр кьакӀухъэзэ, кӀэнкӀэхэр, щэр, шъоур кьатырахыштыгъ. Щагубзыоу агъотырэр шуабы-ти, ашхыштыгъ. Ябылымхэм афагъэхъазырыгъэ мэкъур нэ-мыцхэм яшхэм арагъэшхыштыгъ. Нэмыцхэр куп-купэу кьуаджэм кьыдахъэщтыгъэх. Ау апэрэ купым ыуж зэрапхъонэу кьуа-джэм зи кьыдэнэжыгъагъэп.

КӀэнкӀи, ши, чэти, мэкъуи ащ дэлъыжыгъэп. Кьоджэдэхэм пагъэбылтыкӀыгъэ натрыф тӀэ-кӀумкӀэ ашхъэ хашыжыштыгъ.

Нэмыцхэм кьуаджэм дзэ комендатури, мэкъумэщ комен-датури, гестапи щызэхашэгъа-гъэх. Районым исхэм кьахахы-зэ жандармерии агъэлсыгъагъ. Атаманыр, полициерэ жандар-мериемрэ япашэхэр агъэнэф-агъэх. Комендантымер атам-анырэ цыфхэм язэхэхэ поли-цайхэр шыхадзыгъэх.

Полицихэм кьалукӀэрэ ямы-нэлосэ цыфхэм ядокументхэр ауплээкӀуштыгъэх. Документ зылэкӀэмылхэр комендатурэм ащэщтыгъэх. Зыхэтэгъэ дзэхэм ауж кьинэгъэ советскэ дзэкӀолӀх-ри ахэм кьаубытыштыгъэх. Ахэри партизанкӀэ агъакошты-гъэх. Кьаубытыхэрэр кьоджэ гъунэм дэжэ щаукӀыштыгъэх. Ямынэлосэ бзылфыгъэ закъоу ахэм кьаубытыгъэми джащ фэдэу дзэкӀуагъэх...

Нэмыцхэр загъэпштэу фежъа-гъэ. Шулпс мэзым дэжэ цыфхэм чӀытырхэр щарагъэтыгъэх. Кьоджэдэхэр гъогум икьылэ лъэ-ныкӀо кьылауагъэзыхъэхи, метри 100 ишъомбгъуагъэу куандэхэр тырарагъэупкӀыгъ.

Нэмыц дзэкӀолӀхэм обзэгъ-хэр тӀыгъэу мэзым тафыгъ. Мэфэ реным чыгъэмрэ куандэхэмрэ рытагъэупкӀыгъэх. Нэмыцхэр жьалымуу цыфхэм адзэкӀошты-гъэх, кьамышкӀэ яоштыгъэх, хьа-псым чӀадзэщтыгъэх. Узямьдэ-лукӀэ ахэм уаукӀын алъэкӀыштыгъ.

КӀымэфэ псынжышхом гъогур арагъэгъэкъэбзэнэу кьоджэ-дэхэр афыгъагъэх. Ау зи ащ ишӀуагъэ кьэкӀуагъэп. Нэмыцхэр джыри тӀэкӀу кьуаджэм дэсыгъэ-хэмэ, тхьамыкӀэгъуабэ кьы-зэрэзыдахыштыгъэр нэфагъэ».

1943-рэ ильэсым имэзае Дзэ

Плыжым Краснодар шхъафит ышыжыгъагъ. Фашистхэм Тэ-хьутэмыкьуае икьылэ лъэныкӀо шылэ кӀэим зыцагъэпытэгъагъ. А лъэхъаным кьуаджэм илэгъо—благъо зэо пхашэхэр щыкӀуа-гъэх. Чыгу залэ пэпчъ шхъафит шыжыгъэным фэбанэзэ, нэб-гырабэмэ апсэ атыгъ. Хэкур шхъафит шыжыгъэныр етӀани кьэзыгъэхьылэщтыгъэр ренэу ос кьызэресыштыгъэр ары.

Пым ищэ-гынхэр зычӀэпльы-гъэ складыр гурыт еджапӀэм ишагу дэтыгъ. Хэгъэгу зэошхом ильэхъан а еджапӀэр нэмыцхэм шэщкӀэ кьызфагъэфедэщтыгъ. Пым а чӀыплэм лъэшэу зычи-гъэпытэгъагъ, пулеметкӀэ ыкӀи минометкӀэ тидзэкӀолӀхэм кьа-оштыгъ. Тиартиллеристхэм кӀуа-чӀэу ялэр рахыплӀи, фашистхэм япытаплэ зэхакъутагъ.

Тэхьутэмыкьуае шхъафит ашыжыгъэ советскэ дзэкӀолӀшъэ пчъагъэ хэклодагъ. Ахэм ащыщэу нэбгырэ 379-мэ яхъадэ кьоджэ гъунэм дэжэ кьош кьэхалъэу щытым цагъэтыллыгъ. Полков-никэу А. А. Лучинскэр зипэщэ-гъэ я 83-рэ Туркестанскэ шхон-чэо дивизием Тэхьутэмыкьое районым ипсэупӀабэ шхъафит ышыжыгъагъ. Отрядым ипэща-гъэр капитанэу, политотделым ипашэ игуадзэу Мужиков Иван Павел ыкьор ары. Кьуаджэу Тэхьутэмыкьуайи шхъафитны-гъэ зэрагъэгъотыжыгъэхэм ахэтыгъ. 1943-рэ ильэсым мэ-заем и 18-м ехъулӀэу нэмыцхэр зэкӀэ тирайон рафыжыгъагъэх.

ПэрэныкӀо Махьмудэ игукъэ-кӀыжхэм кьазэрахафэрэмкӀэ, Тэхьутэмыкьуае щыщ нэбгырэ 442-рэ Хэгъэгу зэошхом хэлэ-жъагъ. Нэбгырэ 240-р ащ хэкло-дагъ е зыдэхъугъэр амышӀэу клодыгъэ. Кьоджэдэс 202-мэ янасып кьыхыи, псаоу кьагъэ-

зэжыгъ. Тэхьутэмыкьуае дэсы-гъэ унэгъо 386-мэ ащыщэу цыфыбэ чӀэзынагъэхэр Мэзы-ужьэкӀо Лалыу (нэбгыри 6), Ацумыжъ ХьашӀуцӀэ (нэбгыри 3), Еутых Махьмудэ (нэбгыри 3), Мызэгъ Масхьудэ (нэбгыри 3) яунагъохэр ары.

Зэрэхэгъэгу фэдэу тирайони чӀэнэгъэшхо ышыгъагъ. Тэхьу-тэмыкьое кьоджэ исполкомым итхьаматэу ЛӀылужъу Хьалидэ, депутатэу Хь. А. Ацумыжыр, счетоводэу П. А. Цуцэкьор зыхэтэгъэхэ комиссием зехигъэ-уцогъэгъэ справкэм зэритымкӀэ, 1942-рэ ильэсым шышхъэлум и 8-м Тэхьутэмыкьуае бомбэхэр кьытырадзгъагъэх. Шышхъэлум и 12-м нэмыц дзэкӀолӀхэу, офи-церхэу кьуаджэм кьыдэхъагъэ-хэм кьоджэдэхэм яунэхэр ашӀуаубытыгъэх. 1942-рэ ильэ-сым итыгъэгъэзэ мазэ нэмыцхэм шэщкӀэ унитӀу кьызфагъэфедагъ. 1943-рэ ильэсым имэзае комен-дантым унашъо зэрафишылгъэм тетэу псынэрэ хьамамэрэ зэ-хакъутэгъагъ, кьоджэ исполко-мыр зычӀэтыгъэ унэмрэ мэшло-гъэкӀосэ депомрэ агъэстыгъа-гъэх. Нэмыцхэр зэкӀэкӀохъэ зэхъум цыфхэм яшыхэри яку-хэри зыдафыгъагъэх. ПстэумкӀи пым сомэ 205018-рэ зыосэ мылӀкыу зэрӀпхъуагъ.

Ащ ыуж ильэс 80 тешӀэжыгъ. А хъугъэ-шӀэгъэ тхьамыкӀагъохэр зынагу кӀэкӀыгъэу кьэнэжыгъэр мэкӀэ дэд. Ащ фэдэ лъэхъэнэ кьыныр угу кьэбгъэкӀыжыныри псынӀагъоп — заом кьыздыхы-рэр хьадагъ, тхьамыкӀагъу, хьа-дэгъу. Ащ фэдэ хьазаб нахы-бэрэ тымышчэчыжынэу Тхьэм елу.

АКӀЭГЪУ Разиет,
ХЬУШТ Мир.

Тэхьутэмыкьуай.

Арэщыкыо Къаншьао Хъабэз, Щэрджэс автоном хэкум 1928-рэ ильэсым кышчыгъ. Хэгъэгум ыкйи хэкум афэщыпкъэу, лэжьэккыо пэрытэу ар щытыгъ. Ушэтыпкэ ыкйи хэгъэ-шлэгъэ зэфэщыафхэмккэ ищытэныгъэ баигъэ. Ильэс 15 нылэп ыныбжыгъэр лэфшлэныр зеулэп, нэужым комсомолым, партием, хэгъэгум хызмэтым афэлэжыагъ. Ильэс 17 нахь ыныбжыгъэп «Хэгъэгум зэошхом ильэ-хъан 1941 — 1945-рэ ильэсхэм псэемы-блэжъу лэф зэришлагъэм фэшл» зыфилорэ кьэралыгъо тыныр кызыфагъэшъуашэм. Хъабэз совхозым ильэс 40-рэ итхъамэ-тагъ. Хэгъэгум зэошхом, ащ ыуж кьэра-лыгъор зэтэгъэуцожьыгъэныр, СССР-м хахъо зыщырилэгъэ ыкйи зыщызэбгы-рызыжыгъэ лэжьанхэр — зы гъэшлэ гъогум ащ фэдизмэ уапхырыкыныр лэ-шлэхэп. Ау зыщыщ чылэм, районым, хэкум афэлажъэзэ Къаншьао ильэс 70-рэ лэф ышлагъ, ылапшъэ кыхыырым ыкйуачлэ хильхъэзэ псэемыблэжъу хэ-гъэгум имэкъу-мэщ кьэзылэтыгъэхэм ахэтыгъ. Ныбжыккэхэр лэфшлэным зэрэ-фигъасэщтыгъэхэм пае «УФ-м инароднэ просвещение иотличник» ыкйи «Мэкъу—мэщым изаслуженнэ лэфышл» зыфилорэ щытхъуцлэхэр, зэккэмккэ кьэралыгъо тын 20 фэдиз кызыфагъэшъошагъ.

СССР-м ишъолъырыбэхэм, Темыр Кавказым иреспубликхэм ныбджэгъубэ Къаншьао ащырилэгъ. Ахэм ащыщ лэф-шлэнымккэ Урысыем и Лыхъужъу, Адыгэ, Кьэбэрттэ-Бэлыкъар, Кьэрэщэе—Щэрджэс республикхэм лъэпкы тхаклоу Мэцбэшлэ Исхъакъ. Къаншьао фэгъэхы-

Чыгум ицлыф

лофшлэным ыкйи Хэгъэгум зэошхом яветеранэу, мэкъу-мэщым изэхэщаклоу, общественнэ лэфышлэшхоу Арэщыкыо Къаншьау Мырзэбэч ыкйор кызыхыгъэр непэ ильэс 95-рэ хыгъэ. Ильэсым кьехыгъ ащ идунай зыхъожьыгъэр, ау цыфхэм шлыккэ, дахэккэ агу кьэккыжы, адыгэ лъэпкыым илэжьэккыо пэрытхэм ащыщ.

гъэ гукъэккыжыхэмккэ ар кыддэгъошагъ:

— Арэщыкыо Къаншьао дэгъоу сшлэ-щтыгъэ. Ащ нэлуасэ сыфэзышлыгъэр Аргунэ Абузэчыр, ащ «Платлэ» ралоштыгъ. Колхоз лэфшлэным ицлыф пэрытыгъ ар. Кошхъэблэ колхозым ильэс пчъагъэрэ итхъамэтагъ. Зигугъу кьэсшлырэ лэ-хъаныр я 60-рэ ильэсхэр ары. Щэрджэс ккэлэегъэджэ училищым сыщеджэзэ мэфэккыым тырагъэблэгъэнэу хыгъэ. Ащ тыхэтзэ ныбжэ зилэ хулыфыгъэ зэтэгъэпсыхъагъэ горэ кысэккыолагъ:

— Сыд лъэкъуацлэр? — кысэупчыгъ.
— Мэцбашл, — сгуагъэ.
— Лъэкъуацлэ кыккырэр ошлэ?
— Сэшлэ. Мэщыр бэу зышлэрэр, зылэжьырэр ары.

— Ащ фэдэ лъэкъуацлэ зилэр сиунэ кьэблэгъэн, сищыгъу-пастэ хэлэбэн фае. Сэ Кошхъэблэ колхозым сырипаш.

Аргунэ Абузэчыр имашинэ сыригъэ-тысхы, Хъабэз районым тыккыккы Ко-шхъэблэ тыккыккыагъ. Километрэ 50 фэдиз азыфагу дэлъ. Социалистическэ лэфшлэным илыхъужыцлэр хэкумккэ ащ апэу кы-фагъэшъошэгъагъ. Конторэм тызлэхэм, Къаншьао ащ тыщылуагъ. «Мыр Адыге-им кыккыгъэ тхаклу» ылозэ Къаншьао нэлуасэ сыфшылыгъ. Ащ тиккы, Абузэчыр дэжэ тыккыагъ. Ыккыо Олег ащыгъум ккэ-лэцкылоу унэм исыгъ. Джы Олег ыккыо министрэхэм я Совет итхъамат.

Адыгэхэм ятарихъ цыф хъалэмэтэу бэ кыхэккыгъэр: Шэуджэн Мосэ, лъэпкы политикэм, автономием игъэуцун зила-хышхо хэзышлыхъагъэр, апэрэ пашэу тилагъэхэм ащыщэу Хъахъуратэ Шыхъан-чэрые, Бэрэзджыр, Хъутыр, Джарымэр. Кьэбэрттэ лэныккыомккэ — Ккыаклор, Тэрчыкыор, Щэрджэс лэныккыомккэ — Темыр Умар, Аргунэ Абузэчыр. Ахэр зэккэми ашлэщтыгъэх. Хъопсэрыккыо Хы-зыр ккэлэегъэджэ училищым сыщыде-джагъ, филологие шлэныгъэхэмккэ докто-рыцлэр апэу кыдэзыхыгъагъэхэм ащы-щыгъ. Арэщыкыо Къаншьао а цыф цлэрылохэм ясатыр хэт. Ильэс 37-рэ ар

колхоз тхъамэтагъ, чыгум ылэжьыщтыгъ, лэжьыгъэ бэгъуагъэ луихыжыщтыгъ.

Тхаклоу Юрий Бондаревыр Москва щыпсэуштыгъ. Ащ зэгорэм сыщылуагъэу кысэупчыгъ:

— Исхъакъ, о уадыгэ-черкеса?
— Ары, — сгуагъэ, — тызылэпкы, зэфэщыафэу кытаджэхъ шхъае.
— Арэщыкыо Къаншьао ошлэ?
— Сымышлэ хъуна! — джэуап есты-жыгъ.

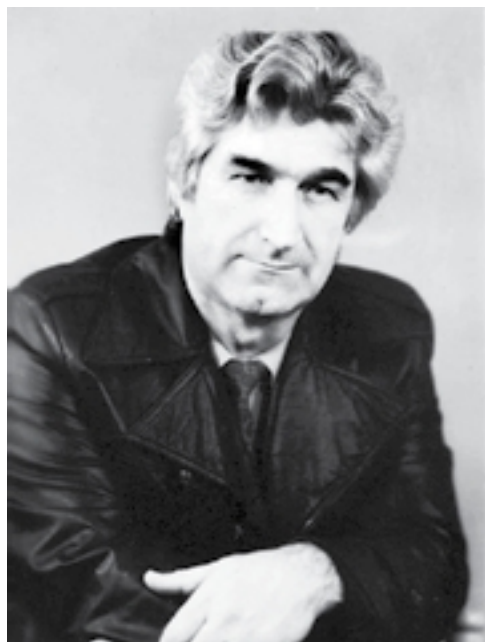
СССР-м и Апшъэрэ Совет идепутатэу ар зыщэт лэжьаным, Хъабэз районым газыр ащэ зэхъум, ахэр нэлуасэ зэфэ-хыгъагъэх.

Кьэрэщэе-Щэрджэсым игугъу пшлэу Арэщыкыо Къаншьаорэ Аргунэ Абузэчыр-рэ ацлэ кьемылон лъэккышлэп. Ильэс 20-рэ Къаншьаорэ сэрырэ тызэныбджэ-гъугъ, аужырэ ильэситфым мафэ кьэс тызэфытеоштыгъ. Щхъащэфыжэ садэжэ бэрэ кьаклоштыгъ. Саугъэтыр кысфы-зэлуахын зэхъум щылагъ. Краснодар, Ставрополь, Ростов адэсхэми Къаншьао

дэгъоу янэлосагъ, цыф лъэпкыбэхэм яклоу, интернационалистэу щытыгъ. Джэ-рымэ Аслан сигъусэу Къаншьао имэфэккы мафэхэм бэрэ тащылагъ. Зэкъош зэфы-щытыккэхэм уасэ афишлыщтыгъ. Хъопсэ-рыккыо Хызыр ыныбжэ ильэс 60 зэхъум лыккыо куп тыхъоу гушыако тыккыагъ. Щэшлэ Казбек, Мамый Руслъан, Кошбэе Пшымаф — зэккэми тызэгъусагъ. Къан-шьао тыздигъэуцущтым, тыздигъэтлысы-щтым щэхъурэ лэф имылэу, тклэрымыккыо ренэу кыдготыгъ, ыналэ кыттетыгъ, такыхигъэщыгъ.

Къаншьаорэ ишхъэгъусэу Лидэрэ унэгъо дахэ зэдашлагъ, ильэс 60-рэ зэдэпсэгъэх. Сабыйхэр, кворэлф-пхъо-рэлфхэр мэшэлахъэу зэхэтых, лъэпсэ пытэ кыгъэнагъ. Къаншьао ллаккыо кызыхэккыгъэр, лъэпкызу зыщыщыр кыгъэбаигъ, кыгъэдэхагъ, Кьэрэщэе-Щэрджэсым, Кьэбэрттэ-Бэлыкъарым, Адыгеим ятарихъ лъэуж нэфэу хэтыщт.

ТЭУ Замир.

Шур ылэжьыгъ

Тиадыгабзэ «шлу» зыфилорэ гуцылэ лъапсэр ккыгъэтхъэу гуцылэжэ дэгъубэ хэт: «Шу шлу псым хадз», «Шу зышлэрэм шлу фыщылъ», «Шушлагъэр ккыдырэн»... Мыхэм ямэхъан рыгъуазэу щылагъ шлэ-ныгъэлэжъэу, АКЪУ-м ильэсыбэрэ лэф щызышлагъэу, шлэныгъэ—гъэсэныгъэ гъогум ныбжыккылабэ тезыцагъэу, наукэм гъогу гъэнэфла-гъэ щыпхырызыщыгъэу, зигупшысэ ильэпкы, ихэгъэгум фэзыгъэ-лэжьыагъэу Щэшлэ Казбек Хысэ ыккыор.

1982-м кышчыублагъэу 2012-рэ ильэсым нэс Адыгэ кьэралыгъо университетым литературэмрэ журналистикэмрэккэ ика-федрэ ипэцагъ. Щэч хэлъэп лы гъэса-гъэм Адыгеим иныбжыккэхэр шлэныгъэм, сэнэхъатым ишъэфхэм афэщэгъэнхэмккэ лэфышхо зэришлагъэм. Ккэлэегъэджэ сэнэхъатым нэбгыри 100 пчъагъэм агу фигыэшлугъ, джащ фэдэу шлэныгъэ хъасэ-ми хицагъэх.

Щэшлэ Казбек 1961-рэ ильэсым кы-щэгъэжыагъэу ытхыхэрэр хиутыщтыгъэх. Адыгабзэккэ ащ критическэ ыкйи лите-ратурнэ лэфшлагъэхэр (тхыльхэр) ккыди-гъэккыгъэх: «Уахътэм иджэмакъ», «Псэ зыпыт гуцылэхэр», «Шыпкыэныгъэм игъогухэр», нэмыккхэри.

Ыужыккэ урысыбзэккэ тхыльхэр кы-хиутыгъэх: «Художественная структура

конфликтов эпохи и духовно-философские искания личности», «Пламя тревоги нашей», «XX век: эпоха и человек», «В художественном мире Исхака Машбаша», мыхэм анэмыккхэри.

Щэшлэ Казбек инаучнэ ыкйи критиче-скэ тхыгъэхэр журналхэу «Наш совре-менник», «Новый мир», «Дружба на-родов», «Дон», «Литературная Россия» зыфилорэхэм кьарыхъэщтыгъэх. 1985-рэ ильэсым К. Щашлэм ихудожественнэ повестэу «Ос фаб», икомедиеу «Шъо-зэбэн» атехыгъэ спектаклэхэр 1990-рэ ильэсым театрэм цагъэуцугъэх. 2000-рэ ильэсым Адыгэ тхыль тедзэплэм тхаклоу исорбникэу «Бжыхъэпэ чэщ гумэккхэр» кышчыдэккыгъ. Адыгэ Лъэпкы театрэм цагъэуцугъэх У. Шек-спир итрагедиехэу «Отелло» ыкйи

«Король Лир» Казбек зэридзэккыгъэхэу.

Щэшлэ Казбек Мыеккыопэ кьэралыгъо технологическэ университетми урыс литературэмккэ кафедрэм ипашэу ильэ-сыбэрэ лэф щылагъ. К. Щашлэр — АР-м ыкйи УФ-м шлэныгъэмккэ язаслуженнэ лэфышлэккыагъ, естественнэ шлэныгъэ-хэмккэ Урысые академием ыкйи шлэны-гъэхэмккэ Дунэе академием (АМАН) яакадемикыгъ. АКЪУ-м литературэмккэ диссертациехэр кьэгъэщыпкыжыгъэн-хэмккэ советэу щызэхэщэгъэм итхъамэ-тагъ. Казбек шлэныгъэм ыльэныккыоккэ АР-м и Кьэралыгъо премие илауреатыгъ, Урысыем итхаккыо я Союз 1982-рэ ильэсым щэгъэжыагъэу хэтыгъ.

Аужырэ ильэсхэм усэ сборникэу «Ыла-сэр гъашлэ» зыфилорэр ыкйи зыщымылэжэ ужом, «Тыгъэ нэпс» (2019) зыфилорэу Казбек пьесэу ытхыгъэхэр ыкйи зэри-дзэккыгъэхэр зыдэтхэр АР-м итхыль тедзэплэ кышчыдэккыгъ. Щэшлэ Казбек щэлэфэ цыфым фэгумэккыу, фэлэккырэр ышлэу, хъалэлэу, зафэу, шыпкыэм ры-гъуазэу зэрэщылагъэм мыщ фэдиз шлушлагъэр кьаккылагъ, лы гъэсагъэр зыщыщ лъэпкыым щыгъупшэрэп, ыцлэ шлыккэ релу.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

Щыфышлугъ

Гъэмæфæ пчæдыж дахæу редакцием ичлæхæлæ сылухæг, письмæхæмкæ отделым цыф ищыклагъæу зæхæсыгъæти, саштæмæ сеплынæу. Пчъæм селæг шæхæе, кыулыкыгъæп. Сыгу кæккыгъæп итлыкæ лъæшæу кæс-кæудынæу. Сыккызæккæлуи, сыуцугъæу зысæппыхæ зыгорæм кыууихымæ сыдычлæхæнæу.

Тæккæрæ сыщытыгъæу бзылфыгъæ кьопцæ дæхæцкы горæм, ыккæуачи тæккæ зæрæхылагъæр кыуæшæу, пчъæр кыууихыгъ. Зи сымылоу сыщытыти, «Зыгорæм уежæу ущыта, хæауи редакцием уккычлæхæ пшло-игъуа?» ыуи кысæупчыгъ. Сигухæл зæсæлæм, тæккæу хып-ци «Ары, цыф ищыклагъ а отделым, некæ редактор шæхæ-лæм дæж — Андырхæе Джантæ-мыр икабинет озгъæлæгъуш» ыуи я 3-рæ къатим сыдищæгъ. Бзылфыгъæ зæккæупкæгъæ цы-ккæр сшлодах нæмылæкæ тæккæу тешлæ кæс кæсымыгъашлæу ынæгу сыккæплæ. Сыгккæ зæс-ложы: «Дæгъуæба мыщ лоф шызышлæхæрæ зæккæ мы бзыл-фыгъæ дахæм фæдæу гушлæбзы-хæу, нæгуихыгъæхæу щытыгъæ-хæмæ?»

«Мары тыкæсыгъ, члæхæри, узыфаер еу» ыуи еж лукы-жыгъ.

Кабинетипчъæм сытеуи сы-зычлæхæм лы кæбæзæшхо горæ, сятæ илæгу хæазырæу, кæ-тæджыгъ: «Къеблагъ, къеблагъ, къæттыс» ыуи, еж нах кы-кæблагъæу щыт пхæнтлæклæм ыльæныккæлæ лæ ышлыгъ. Сыгу кыдæрæмыккæри ехæу сыфæежы-гъæп. Цыф гъæсæгъæшхохæр, тхæккæхæр гъæзетым зæрæщы-лажæхæрæ сæшлæти, сыккы-зæрæккæуæмкæи тæккæу сыгу зæбгъæжæу сеттысæхыгъ.

«Хæтмæ уащыш, сьд кæууы-гъæр, адыгабæзæр пккæуа, дæгъоу еджæкæ-тхæкæ ошлæ?» — упчæмæ джæуап ястыжынæу игъо си-мыфæу, етлани нæмыккæ упчæхæр кытыхæ зæхæм, «уфаемæ дик-тант сæгъæтхыба!» зæсæлæм, ышхæ дигъæзыи лъæшæу щы-гъæгъ. «Хæу, диктант озгъæ-тхæштæп, мæфæ заулæкæ кæлæ-гъошт зæккæ» ыуи, секретарым кæеджи, ситхылхæр ыгъæхæзы-

2023-р тигъæзетæу «Адыгмак» иилъæсæу зæрæщытым елытыгъæу сыгу кæккыгъ зы кабинет сыздычлæсыгъæ цыф шæгъоу, сыхæри, сиккæи кыздæзыгъоштыгъæ, лъытæныгъæ ин зæккæи зыфæтшыштыгъæ Къазый Цуцæ гуцылæ фæбæ фæслæнæу. Бæ гупшысæккæ сызнæсыжыгъæр, бæ сынæгу кыккæуцожыгъæр...

Цуцæ 1933-рæ илъæ-сым Кошхæблæ кыуышхæу, гурыт еджапæм ыуж рай-он прокуратурæм исекретарь-машинист-кагъ, комсомолым и Кошхæблæ райком иин-структорыгъ, 1954-рæ илъæсым ккæлæгъæджæ институтыр заочнæу кыуухыгъ. 1956-рæ илъæ-сым кыуышхæулагъæу 1990-рæ илъæсым нæс (илъæс 33-рæ) «Адыгмак» машинисткæу, корректорæу, письмæ-хæмкæи отделым или-тературнæ лофышлæу, ауужырæ илъæс 13-м зæ-дзæккæуащытыгъ.

рынхæу рилуагъ. Сыдæу щытми, саштагъ. Письмæхæмкæи отделым ипæцагъæр Шьоджæ Аслъан-чæрый (Тхæм джæнæт кырет). Цыф дæгъу, сымышлæрæ ладжи сигъæшлæгъ.

А отделым сызычлæсыр илъæ-ситлу хæугъæу, зæдзæккæуащæ сахагъæхæ ашлоигъоу стхæккæуæ кызыелæм, лъæшæу сыккæштыгъ. Пæнæшъу Хæмæзæт пшæдæккæуæ зыхæрæ секретарæу щытыгъæти, зæсидзæккæуæ зыгорæ кысис-тыгъ: «Къæтхæри, неущ систол кытæлхæжæ» зæлæм, зæрæси-мыгуапæм гу кылыты, кыпи-дзæжыгъ: «Убзылфыгъæмæ, командировкæ уккæуыр кыны, машинæр гъогум текъуыхæн ыльæккæуш. Дæгъуа зыккæи ко-мандировкæ умыккæмæ?! Егуп-шыс, мыдрæ кыуостыгъæр кы-зæдзæккæ». Сыдæу щытми, сыккы-тыригъæнагъ. Пæнæшъу Хæмæзæт «ходячая энциклопедикæ» теджæштыгъ, шлæныгъæ куу илагъ, ащ сьд фæдæ упчæи джæуап иккæу, джæуап тæрæз кыуиритыжышъу-щтыгъ. Зыккæи «уахтæ силæп» ымылоу тызæреупчырæ кыт-фызæхыштыгъ. Перевод цы-ккæу сшлырæмæ зяджæжкæлæ, «переводчик дæгъу пхæккæуш» ылоты, сыгу кыдыдæшæштыгъ.

Отделæу сыздащæжыгъæм бзылфыгъæитлу члæсыгъ: зыр анахыбæрæ ащ лоф шызышлæ-гъæу Чæсæбый Юл, адрæр — зæккæи апæу нæуасæ сызфæхæ-гъæ Къазый Цуцæ. Ахæм цыфы-гъæшхоу ахæлыгъæм фæдæ джы бæмæ ахæплæгъоштыгъæтæп. Сыд фæдæрæ лъæныккæи адыгæ бзылфыгъæ шъыпкæагъæх.

Илъæс заулæкæ узæккæлæбæжæмæ Юлæ фæгъæхыгъæу гуккæккæуæхæр кыуышхæуыгъæгъæх, нæпæ Цуцæ нахæ сыккæуышхæу.

Цуцæрæ сæрырæ тиунæхæр редакцием пæчыжæхæти, щæджæ-гуахæшæ тшынæу тыккæуышхæу-щтыгъæп. Етлани джы фæдæу маршруткæхæр шылагъæхæп. Сыхæатыр 1-м учлæккæмæ, 2-м ехæулæу уккæуащæу фæгъæ, уккæуащæу кыуфæдæшты-гъæп. Арыти, зыгорæхæр кыздæ-тхæты, кабинетым тышхæшхæ-щтыгъ. Кæбæр цыккæу горæхæри кыздæфæтлуатæштыгъæх. Загъори жым тыхæхæти, тæккæу тытæзæ-ккæуæштыгъ.

Цуцæ 1933-рæ илъæсым Кош-хæблæ кыуышхæу, гурыт еджа-пæм ыуж район прокуратурæм исекретарь-машинисткагъ, ком-сомолым и Кошхæблæ райком иин-структорыгъ, 1954-рæ илъæ-сым ккæлæгъæджæ институтыр заочнæу кыуухыгъ. 1956-рæ илъæсым кыуышхæулагъæу 1990-рæ илъæсым нæс (илъæс 33-рæ) «Адыгмак» машинисткæу, корректорæу, письмæхæмкæи от-делым илитературнæ лофышлæу, ауужырæ илъæс 13-м зæдзæккæуащытыгъ. Сыд фæдæу лоф фæгъæ-зæгъæми, ыгу етыгъæу, дæгъоу ыгъæцаккæуштыгъ. 1959-рæ илъæ-сым унагъо ышлагъ. Пшæшъи-тлурæ зы ккæлæрæ ыплугъ. Зæккæ-

ми апшæрæ гъæсæныгъæ аригъæ-гъотыгъ. Ахæм шылæныгъæм чыплæ дахæ щæуытыгъ. Цыфхæм альпæтæх, агъæлæплæх.

Ау, Цуцæ кыздæфæтлуатæштыгъæ-кæлæ, зæдзæккæи лофыр адрæ ыгъæцаккæуштыгъæ пстæуми анахæ кыныгъ. Гъæзетхæм япшæрылы-гъæр партиемæ правитель-ствæмæ унашæу аштæхæрæ, Коммунисткæи партием и Зæфæс, СССР-м и Апшæрæ Совет исессие къащашлырæ докладхæр, унашæу аштæхæрæ, нæмыккæу кæлæплæн хæмæ, «офи-циальнæу» альпæтæрæ пстæури гъæзетым кыуиутын фæуеу щы-тыгъ.

Лъæпкæ гъæзетхæмкæи ар пшæ-рылæ псынккæуагъæп. ТАСС-м телетайпымкæи пчæдыжым сыхæатыр 8-м ригъæжæти, пчыхæм сыхæатыр 10-м нæс гъæзетым кыуышхæу фæхæр кы-тыштыгъæх. Зæдзæккæуащæм яотдел телетайпым илофшлæн ыналæ тыригъæтыштыгъ, апæрæ чæзыоу клон фæхæр кыуышхæу-щтыгъ, редакторхæм, секретарь-хæм аригъæлæгъæути, зæдзæккæи-ным фæжæштыгъ. Ащ фæдæу материал инхæр лæккæи птхынхæу щытыгъæп, сыда плæмæ уахтæу ыккæуштыгъæгъæр бæ, гъæзетри гужоштыгъæгъæ. Урыс текстыр зытæт тхæпæ зыбгъушлыр пшæ-нышъ, унæ псынккæуу рыбгъæчæ-

мæ, адыгабæзæм иплъхæжыгъæи машинисткæм диктовать фæпшын фæгъæ. Ащкæи лофыр ухыгъæ хæуштыгъæп, сыда плæмæ гъæ-тæрæзыжынхæу телетайпымкæи кыуышхæрæри псынккæуу адыгæ текстым хæбгъæуцожынхæу фæгъæ.

Сафæраз Хæмæзæти, Юли, Цуцæ яшлæуæ кыздæфæтлуатæшты-гъæмкæи, кыздæхæуæм ренæу ахæм сыккæуащæуштыгъæ, аналæ кыуышхæуштыгъæ.

Цуцæ сьд фæдæу лофшлæн фа-гъæзæгъæми, ыгу етыгъæу, нахæ дæгъоу зæришхæуштыгъæм дæмы-шхæуæу ипшæрылыгъæу ыгъæ-цаккæуштыгъæх. Ащ даккæу бзыл-фыгъæу гуккæуащæу, хæлæлæу щытыгъ. Ыгу зæрæккæуащæу пæе уигуккæи, уигушлæуæуи дæбо-щынæу уфæштыгъ. Уигъæрæхæ-тыни ыльæккæуштыгъæ. А пстæуми сæмæркæуу дахæр ягъуагъæ. Зæгорæм, а отделым лофшлæныр щæзгъæжæуащæу, Цуцæ кæбæр шхæн ккæлæ цыккæу горæ кыуыш-фæуатæм, лъæшæу сыккæуащæу-гъæгъæ. Етлани Цуцæ лоф горæ илæу нæмыккæи кабинет зычлæхæм кæбæрæу мары кыуышхæушты-гъæгъæ: «Соф, лъыжæмæ кы-сæуагъæр ошлæ? Тфеложæ а бзылфыгъæу ныбжыккæуу кыб-дычлæсым ащ фæдæу лъæшæу лофшлæплæм уышхæу зæрæмышхæу-щтыгъ». Сыгу тæккæу хæккæуащæу-ти, Цуцæ сигъæрæхæуыжыгъæгъæ: «Адæ джы тымышхæуыжынæу ара?! Ежхæри зæныбжыккæуу бæу зæрæгъæчæуштыгъæх». А лъæхæным тæтæхæм ялæгъуæу, заоми хæлæжæуащæу, адыгæгъæ-шхо зезыхæуæ нæжæ-лужхæр лутыгъæх.

Цуцæ ишæламæмæ ягъуæу кæ-сымышхæу лъæккæуштыгъæп. Бæрæ кыуышхæуащæуштыгъæх. Ахæр шæбæхæу, лум итккæуæхæу щы-тыгъæх. Пчыхæм сыхæатыр 10-м нæс учлæсын фæуеу зыхæуащæу, щæдæжæуæ зыгорæ зылулхæуа-гъæми, мæлæккæу уккæлæжы-щтыгъ. Цуцæ ишæламæхæм ты-хæуыжыштыгъæ, бæмæ алуыгъæ-фæштыгъæ.

Сабылхæр цыккæуащæуæми, «сыпшыгъ» Цуцæ ылоу зыми зæхыгъæп. Унагъомкæи, лофшлæ-нымкæи бзылфыгъæу хæушхæу, лæдæб дахæ хæлыгъæ, тышхæ-техылагъæ.

Утщыгъуащæуæп, ти Цуцæ дах, уицыфыгъæу-дæхæуæ джыри бæрæ тынæгу ккæуыштыгъ. Зыгорæ сæ сшхæуащæу кыздæхæуæгъæмæ, ори уилахæ ащ хæлæ.

ТХЪАРКЪОХЪО Сафыйет. Адыгæ Республикæм изаслу-женнæ журналист, филоло-гие шлæныгъæхæмкæи канди-дат.

Сурæтым итхæр (джабгъумкæи уккæуащæуæ): Чæсæбый Юл, Нæхæе Нуриет, Къазый Цуцæ, Аульæ Замирæт.

«Тыжыын тамэхэр» орэпытэх!

Аэрофлотыр зызэхащагэр илэси 100 зэрэхурэм фэгэыхыгэ мэфэклым AP-м и Лэпкэ тхылъеджаплэ хэлэжыаг. Юбилеимклэ тхылъ кызгэлыгэонэу «Серебряные крылья» зыфилорэр ыгэхыазырыг.

Мэфэкл офтхьабзэр культурэм и Унэу «Гигантым» шыкыаг, ащ граждан авиациемклэ Темыр-Кавказ авиаотрядым и Мыекьопэ объединение илофшлэхэр ыкли иветеранхэр хэлэжыагэх.

2023-рэ илэсым Урысые

авиацием имэфэкл эфэшхьафхэр агэмэфэкых. Илэси 100-клэ узэклэлэбэжымэ, мэзэм, 1923-рэ илэсым граждан авиациемклэ Совет ыкли «Общество друзей Воздушного флота» зыфилорэр шылэ хьугэх.

СССР-мклэ апэрэ зэхэт обще-

ственнэ организациер Ошьюг флотым хэхьоныгэ ышлыным имызакыу, авиацием ишлыагэ зэлыгэшлэгэным пылыг.

Авиацием аналэ тырарагэдзэным ыкли ащ шлыагэу, лэпкэу илэр цыф жьугэхэм агурыгэологэным анахьэу пылыгэхэр рекламнэ компаниехэр ары. Ащ пае лекциехэр зэхаштыгэх, бгэхалхьэхэр кыдагэкыштыгэх, шлоигьоныгэ зилэхэр ыпклэ хэмылэу кыухьэлэтемклэ кырашэкыштыгэх. Илофклэм бгэшлэгэонэу бэ хэлгыгэр, цыфхэри кызыфшагэх. Зы илэс закьоклэ мы обществом нэгырэ миллионым нахьыбэ хэхьаг.

Гэтхалэм и 17-м, 1923-рэ илэсым Урысые обществом иошьюг флотэу «Добролет» зыфилорэр зэхаштыгэх. Хэгэ-гум играждан авиацие зэтегэ-псыхьэгэныр ащ ипшэрылыг. Лэпкэ хьызмэтым ифэлэ-фашлэхэр — цыфхэр, почтэр, хылыгэхэр зещэгэнхэр ыкли аэросурэт техынкэр шлыгэнхэр ащ кыдылытэщтыг.

«Добролетым» илофтхьабзэу зэхаштыгэхэрэм кьаклэкыагэхэмклэ апэрэ авиалиниехэм ящыклэгэ быбырэ пкыгьохэу лэкыб кьэралхэм кьашашыгэхэр ащэфыгэх. Ащ ыуж хэгэгу клоцым шашыгэу кыухьэлэтехэу цыфхэр зезышэщтхэр кьашыхэ хьугэ.

Мэфэкл офтхьабзэу культурэм и унэу «Гигантым» шыкыагэм граждан авиацием илоф шызышлэгэу цыфыбэ хэлэжыаг. Зэлэгьу-ныбджэгьухэр, зэлофшлэгьугэхэр, кыныгьохэр кызыэрэ-ранэкыгэу теклоныгэм фэ-

кыагэхэр мыщ шызышлэгэх.

Анахь мэхьанэ зилагэр кьэгэлыгэонэу «Серебряные крылья» зыфилорэм илахьэу гээет тхыгэхэр бэу зыхэлгыгэхэр арых.

Экспозициер сурэттехыгэхэми кьагэбаиг, Мыекьопэ аэродромым илофшлэгьу мафэхэр ахэм ащыолэгу.

Мыекьопэ авиапредприятием игэмэфэ отряд итарихь кырилотыкыг ащ икомандырыгэу Р.О. Шэуапцлэкьом. Мэфэкл офтхьабзэр творческэ коллективхэм яконцертклэ аухыг.

Сакъыныгэ кыызхэжъугаф

Урысые кьэбарлыгэуэс илофтхьабзэм кыдыхэллытагэу хыкум приставхэм я Федеральнэ кыулыкыу Адыгеимклэ и Гьэлорышлэплэ цыфхэм агу кьэгэкыжы электроннэ сервис зэфэшхьафхэм зарыхэхэклэ сакъыныгэ кыызхагэфэн ыкли шынэгьончэным ишашхэхэр агэцэклэнхэ зэрэфаер.

Бзэджашлэхэм шыклэ зэфэшхьафхэр кыызфагээфедзэ кьэбар нэпцлэ зэрыт электроннэ тхыгэхэр цыфхэм алэагэхьэ. Гушылэм пае, чыфэ ательэу ыкли ар псынклэу кьапшыным фаеу. Ар замыгэцаклэ ябанк счетхэм ыкли ямылэу арест атыралхьаштэу агурагало. Ащ фэдэ кьэбар нэпцлэхэр шьушлэш шьумыгэхьэ.

Гьэпцлэахэм кышъуфагэхьын алэахьышт чыфэр шьушшыныным пае банк картэм иномер ищылагу. Джащ фэд, зэлулэгэу чыфэм лэпсэ фэхьугэр зэжыгэшлэным пае сайт гьэнэфагэм шьуихьан фаеу

кышъуалошт. Ащ фэдэ лэабэ-кыу ыуж Интернетым ихьытыу зыгээфедэхэрэм файл гьэнэфагэм телунклэнхэ фаеу кьаралошт, ащ социальнэ хьытыу илофшлэн зэщызыгэхьорэ вирусыр пыл. Нэужым цыфым кьэбарэу пылыр зэклэ ыкли ибанк картэ иреквизитхэр бзэджашлэхэм алэахьэх.

Джыри зэ зыкышъуфэтэгэ-зэ, мыщ фэдэ электроннэ тхыгэхэр кышъуфагэхьыгэмэ, сакъыныгэ кыызхэжъугаф, гьэпцлэахэм алорэр шьумыгэцаклэ. Джащыгум шьуахьэ кыызэтенэшт, шьори гумэкыгьо шьухэфэштэп.

Цыфым ылыэныкьоклэ илоф кызылауахыгэмэ, ащ пыл кьэбар шьыпкьэр почтэмклэ е кьэралыгэу фэлэ-фашлэхэм япорталклэ фагэхьы. Ар зэклэми ашлэн фае.

Чыфэ шьутельмэ зэжыгэшлэным фэшл хыкум приставхэм я Федеральнэ кыулыкыу иофициальнэ сайтэу «Банк данных исполнительных производств» зыфилорэм иамалхэр кыызфэжыгээфедэнхэ шьулэ-кыштыг.

Хыкум приставхэм я Федеральнэ кыулыкыу Адыгеимклэ и Гьэлорышлэплэ ипресс-кыулыкыу.

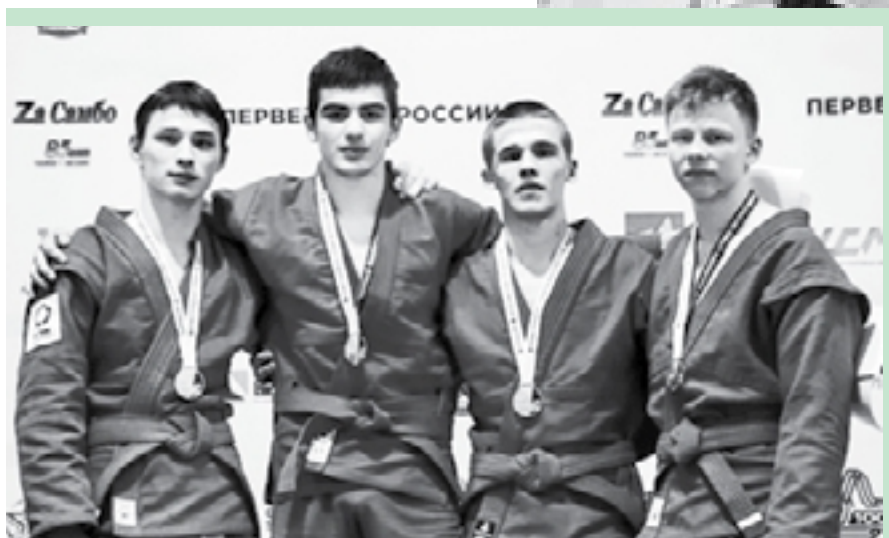

Почтэхэм мэфэкл
мафэхэм илоф
зэраллэшт шыкыгэр

Самбо

Гьомлэшк Анзор Дунэе зэнэкьокьум Урысыер кьыщигьэльэгьошт

Урысыем иньбжьыклэхэм самбэмклэ язэнэкьокьу Свердловскэ хэкум ит кьалэу Верхняя Пышма мэзаем и 14-м щегьэжыагьэу и 18-м нэс щыкьуагь. Ильэс 18 — 20 зыныбжь кьалэхэм ыкьи пшашьэхэм заушэтыгь.

Адыгеим щыц Гьомлэшк Анзор апырэгьум дэгьу дэдэу шыбэнагь ыкьи Урысыем ипервенствэ идышэ медаль кьыдыхыгь. Адыгэ кьалэм итренерых Делэкьо Адамрэ Гьомлэшк Алырэ. Мы спорт лэпкьымклэ Дунэе зэнэкьокьоу щыцэштыв Урысыер тиспортсмен кьыщигьэльэгьошт.

Бэнаклохэу Хьакьуй Амир (тренерхэр А. Делэкьу, А. Гьомлэшк) ыкьи Наш Расул (Р. Джарымэкьу ыкьи А. Джарымэкьу) ящэнэрэ чьыплэр кьыдахыгь, ахэр Урысыем ихэшыпыкыгьэ командэ хэжыагьэх.

Джащ фэдэу кг 98-м нахьыбэ кьэзыщэчыхэрэмклэ ящэнэрэ хьугьэ Тхакьохьо Ратмир.

Теклоныгьэу кьыдахыгьэмклэ тиспортсменхэм ыкьи ахэм ятренерхэм тафэгьушэ, тапэки гьэхьэгьэшлэхэр ашлынхэу афэтэлэ.

Зэхэзышагьэр ыкьи кьыдэзыгьэжыагьэр:
АР-м лэпкэ Иофхэм-клэ, лэжыб кьэралхэм ащыпсэурэ тильтэпкьэгьухэм адырлэ зэпхыныгьэхэмклэ ыкьи кьэбар жьугьэм иамалхэмклэ и Комитет
Адресыр:
385000
кь. Мыекьуапэ,
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зьдэшылэр:
385000,
кь. Мыекьуапэ,
ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79

Редакцием авторхэм кьаихырэр А4-клэ заджэхэрэ тхьапэхэу зипчьагьэкьлэ 5-м емыхьухэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлэу, шрифтыр 12-м нахь цыкьунэу щытэп. Мы шапхэхэм адимыштэрэ тхыгьэхэр редакцием экьлэгьэкьожьых.
E-mail: adyvoice@mail.ru

Зыщаушыхьатыгьэр:
УФ-м хэутын Иофхэмклэ, телерадиокьэтын-хэмклэ ыкьи зэлы-лэсыклэ амалхэмклэ и Министерствэ и Тemyр-Кавказ чьыплэ гьэфоры-шлэл, зэраушыхьатыгьэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
кь. Мыекьуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэкьэмкли пчьагьэр
4344
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 307

Хэутыным узщыкьлэгьхэнэу щыт уахьтэр
Сыхьатыр
18.00
Зыщыкьлэгьхэнэу уахьтэр
Сыхьатыр 18.00

Редактор шьхьалэр
Мэщлэкьо С. А.

Редактор шьхьалэм игуадзэр
Тэу З. Дз.

Пшэдэкьыжь зыхьырэ секретарыр
Жакьэмыкьо А. З.

Зэдегьэштэ есыныр

Зэнэкьокьум зыфагьэхьазыры

Зэдегьэштэ есынымклэ Урысыем ипервенствэ хэлэжьэнхэу Адыгэ Республикэм испортсменхэм загьэхьазыры.

Тренерхэм пшэрылшышхохэр зыфагьэу-цужьых. Мы спорт лэпкьым Адыгеим зыщыпылхэм юбилейнэ ильэс командэ анахь лэжэштыв ахэфэнхэм фэбэнэнхэу ары.

Мы пчьагьэм мэхьэнэ гьэнэфагьэ ил, сыда плэмэ олимпийскэ резервымклэ Мыекьопэ еджаплэу N 2-м епхыгьэ а спорт лэпкьымклэ кьутамэр зызэхашагьэр мыгьэ ильэси 5 мэхьу.

Зэнэкьокьум изыфэгьэхьазырын кьыды-хэлъытагьэу тренерхэм ыкьи спортсменхэм Иофьшхо ашлагь. Ащ зэфэхьысыжь дэгьухэр фэхьунхэу мэгугьэх.

Бэмышлэу Мыекьуапэ щылагь дунаим гьогогьуйцэ ыкьи Европэм гьогогьуйтло ячемпионкэу, спортым изаслуженнэ мастерэу Лилия Низамовар. Мэфи 10-м тельытэгьэ егьэджен-зыгьэсэн Иофхьабзэхэм ялэхьан спортсменкэ цьэрылор ягьусэу Адыгеим иллыкьлохэм программы 2 агьэхьазырыгь. Ахэр зыныбжь имыкьугьэхэм, ильэс 13-м нэмысгьэхэм я Урысые первенствэ кьыщагьэлэгьоштыхь.

Зэрэрахьухьагьэмклэ, Мыекьуапэ испортсменхэр зэнэкьокьум ильэныкьуй 6-мэ ахэлэжьэштыхь.

Иофхьабзэр гьэтхалэм и 28-м щегьэжыагьэу мэлылфэгьум и 4-м нэс Москва хэкум икьалэу Чеховым щыкьлошт.

Тиспортсменхэр зыгьэхьазырыгьэхэр ыкьи зэнэкьокьум зыщэштхэр Нина ыкьи Иван Говорковхэр ары.